

Priča zlostavljane žene: Trpjela sam 20 godina, ne čekajte, budite hrabre i odmah nešto poduzmite

Nasilje u obitelji u Podravini i Prigorju: Gdje smo, kamo idemo?

PIŠE ADELA ZEMBER - 9.8.2020. 21:32

Like 19

ILUSTRACIJA / PIXABAY.COM

Nasilje nad ženama, odnosno obiteljsko nasilje, spominje se sporadično i to u vrijeme obilježavanja Međunarodnog i

Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama ili kad se dogodi tragedija. No, ono je prisutno svakodnevno, događa se u našem susjedstvu, nama poznatim osobama.

Evo jedne takve priče.

– Zajedno smo bili 20 godina, a ja sam svih tih godina trpjela njegov teror. Nekoliko mjeseci nakon što smo dobili prvo dijete, počeli su i prvi udarci. Mislila sam si: to je slučajno, nije bilo namjerno. S vremenom rodilo nam se još djece, on je počeo konzumirati alkohol, tučnjave su postajale sve češće, a ja sam sve to trpjela zbog djece, nisam se imala gdje skloniti, nisam imala ničiju pomoć, bila sam posve sama bez roditelja, bez prijatelja. Bilo mi je jako teško.

– Prijavila sam ga kad sam shvatila da je naučio našem prvom djetetu. Poslan je na liječenje od alkoholizma, ali to nije uspjelo, potajno je i dalje pio. Ja sam ostala radi djece. Na kraju, nakon 20 godina ja sam istjerana iz naše kuće zbog njegove ljubavnice, djeca su ostala kod njega, danas smo na sudu jer je ispalo da sam svojevrijem napustila djecu, susjedi znaju istinu, ali ne žele se nikome zamjeriti.

– Podršku sam pronašla u ženama iz križevačke Udruge HERA za koju sam saznala sasvim slučajno kad sam dobila prvi poziv na sud. Svima koje se nalaze u mojoj ili sličnoj situaciji savjetovala bih da im se obrate odmah, neka ne čekaju, bez obzira na to imale djecu ili ne, neka ne čekaju tako dugo kao ja – svjedočanstvo je žene (podaci poznati redakciji) iz šire okolice Koprivnice.

U prvih šest mjeseci ove godine 124 prekršaja i devet kaznenih djela

Ona je samo jedna od mnogobrojnih žrtava obiteljskog nasilja. Prema podacima Policijske uprave koprivničko-križevačke, u prvih šest mjeseci ove godine zabilježena su 124 prekršaja iz članka 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. Spomenuti članak nasiljem u obitelji definira:

- tjelesno nasilje, tjelesno kažnjavanje ili druge načine ponižavajućeg postupanja prema djeci,

- psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenost, spolno uznemiravanje,
- ekonomsko nasilje kao zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine,
- raspolaganja osobnim prihodima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci, te
- zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje.

Glasnogovornica Policijske uprave koprivničko-križevačke **Dijana Žagar** ističe da je broj počinitelja u spomenutim prekršajima 126 muškaraca i 27 žena. Nadalje, izrečeno je 15 zaštitnih mjera te 74 mjere opreza. Za usporedbu, Žagar napominje da je tijekom prvih šest mjeseci prošle godine zabilježeno 108 prekršaja iz spomenutog Zakona, pri čemu je broj počinitelja 107 muškaraca i 43 žene, a izrečeno je 15 zaštitnih mjera te 52 mjere opreza. Pritom prednjače prekršaji tjelesnog i psihičkog nasilja. S druge strane, kad je riječ o broju kaznenih djela iz članka 179. a. Kaznenog zakona, tijekom prvih šest mjeseci ove godine bilo ih je devet, a u istom razdoblju lani 12.

Ipak, **Marina Švagelj Jažić**, predsjednica Udruge HERA iz Križevaca, jedine udruge na području Koprivničko-križevačke županije koja pruža uslugu pomoći i podrške ženama žrtvama nasilja i žrtvama obiteljskog nasilja kroz SOS telefon i Savjetovalište, ali i kroz druge usluge kao što su pratnje na policiju, državno odvjetništvo i druge institucije, ističe da je u Hrvatskoj broj neprijavljenih zlostavljanja veći od prijavljenog.

Neprijavljivanje zbog srama, osuđivanja, straha od osvete počinitelja, ekonomske ovisnosti te nepovjerenja u institucije

– Žrtve se još uvijek teško odlučuju na prijavu, često zbog egzistencijalnih problema i socijalnih uvjeta u kojima žive, zbog nepovjerenja u institucije i sporosti pravosudnog sustava. Dnevno smo svjedoci toga da se i kroz medije prikazuju sudski postupci koji traju po nekoliko godina, na kraju se donose vrlo male kazne, a često sudski postupak traje duže nego dosuđena kazna. Prepoznavanje nasilja nad ženama izuzetno je važan osobni, obiteljski i javnozdravstveni problem, ali i problem cjelokupnog društva – rekla je Švagelj Jažić.

Dodala je da posebnu dimenziju ova pojavnost ima kada su žrtve žene s invaliditetom koje gotovo i ne prijavljuju nasilje, a jedna od velikih tamnih brojki je ona koja se tiče seksualnog nasilja.

– I kod obiteljskog nasilja je velika tamna brojka seksualnog nasilja, zato što ga žene često ne prijavljuju, odnosno prešute zbog toga što ih je sram, ali i zbog toga što taj čin ne prepoznaju kao kazneno djelo ili misle da im se neće vjerovati – objašnjava Švagelj Jažić.

Radeći sa žrtvama obiteljskog nasilja, Švagelj Jažić napominje da kao najčešće razloge neprijavljivanja navode sram, osuđivanje, strah od ponovljene viktimizacije i osvete počinitelja te nepovjerenje da će im odgovorne institucije kao što su policija, centri za socijalnu skrb ili sud pružiti adekvatnu zaštitu.

– Žene žrtve nasilja često emotivno i financijski ovise o zlostavljaču, često im se prijete da će im se oduzeti djeca, vjeruju da će se zlostavljač promijeniti, nemaju kuda, nemaju nikakvu pomoć bliže ili daljnje rodbine ili prijatelja, a kad se odluče nekome povjeriti često im se ne vjeruje, pogotovo kada je riječ o nasilnicima koji se ne prepoznaju, odnosno koji su izvana vrlo uljudni, šarmantni i vrlo prihvaćeni u društvu te ne odaju sliku nasilnika. Nesigurne su i obeshrabrene jer ne vide izlaz iz takve nasilne zajednice, koja često traje dugi

niz godina, a nisu rijetki slučajevi da u sebi nalaze krivnju zbog nasilja kojem su bile izložene – kazala je.

SNIMILA NELA CAREK.

Napomenula je da u situaciji kontinuiranog nasilja sve više odmiču od vlastitih osjećaja i realnog shvaćanja situacije i upadaju u osjećaj takozvane naučene bespomoćnosti.

– Često nasilnik raznim metodama izolira ženu od obitelji, prijatelja i vanjskog svijeta kako ne bi mogla potražiti pomoć. Stalne prijetnje od nasilja, prijetnje ubojstvom ili napadom na djecu ili oduzimanjem djece, izazivaju još veći strah i sve veću kontrolu nasilnika nad ženom. Osjećaju duboki sram zbog sebe i svog života, što ih često blokira u traženju pomoći i podrške – opisuje predsjednica Udruge.

Kaže da je ekonomska ovisnost žrtve o počinitelju učestali razlog trpljenja nasilja i povratak u suživot s počiniteljem. Dodaje kako se često događa da se žrtva nasilja protivi izricanju kazni počinitelju iz straha da će počinitelj ostati bez prihoda, odnosno da neće više moći uzdržavati obitelj te zbog toga često nakon prijave nasilja policiji na sudu uzimaju blagodat nesvjedočenja.

– Činjenica da je muškarac jedini zaposleni član obitelji ili da ostvaruje veće prihode od žene žrtve može ju obeshrabriti da odlučno stane iza svoje prvotne prijave nasilnika. Žena

žrtva nasilja koja je ekonomski ovisna o počinitelju nasilja teže će se odlučiti prijaviti samo nasilje, odnosno, ako do toga i dođe, velika je vjerojatnost da će odustati od prijave u strahu za svoju egzistenciju – naglašava Švagelj Jažić.

Neosviještenost društva – lakše je okrenuti glavu na drugu stranu

Kad je pak riječ o odnosu društva prema žrtvama obiteljskog nasilja, ono je i dalje tabu tema na koju susjedi okreću glavu, predrasuda da je to nešto što je privatna stvar u koju se ne treba petljati, nešto što nije ništa neobično jer je žrtva to sama tražila.

– Iako često imamo predodžbe o tome kako izgleda “tipična” žrtva nasilja, važno je osvijestiti da ona ne postoji. Važno je osvijestiti da se nasilje može dogoditi svakoj ženi bez obzira na dob, obrazovanje, financijski ili društveni status i da nasilje nije posljedica ženinog ponašanja, nego patrijarhalnog sistema i odnosa moći muškarca nad ženom. Nasilnik može biti član obitelji, muž, sin, otac, brat, ujak ili prijatelj, poznanik, šef, kolega ili neki nepoznati muškarac. Vrlo je važno imati na umu da žrtva nikada nije kriva za nasilje i da se nalazi u teškoj situaciji u kojoj uvijek zaslužuje pomoć i podršku. Međutim, ljudima je puno lakše okrenuti glavu na drugu stranu nego stati i saslušati, jer zbog čega bi tuđi problemi na neki način postali i naši. Ali, možda smo mi baš osoba kojoj se ta žrtva odlučila povjeriti i zatražiti pomoć – ističe Švagelj Jažić.

U društvu je prisutna i osuda žrtve te ćemo često čuti “sama si je kriva”, pogotovo ako se zna da je žena nekoliko puta odlazila od zlostavljača pa se vraćala. Međutim, Švagelj Jažić naglašava da je dinamika obiteljskog nasilja vrlo specifična i žrtva rijetko prilikom prvog nasilničkog ponašanja doista odluči napustiti zlostavljača, posebno ako imaju djecu, ako je financijski ovisna o zlostavljaču ili ako nema nikakvu podršku na koju može računati.

– U cilju senzibiliziranja problematike nasilja nad ženama potrebno je javno osuditi svaki oblik nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Ako želimo biti društvo nulte tolerancije na nasilje onda to trebamo i prakticirati. Društvo polazi od pojedinaca. Na svakome od nas je zakonska i moralna obveza prijavljivanja saznanja na bilo koji oblik nasilja, ali i građanska i moralna odgovornost – zaključuje Švagelj Jažić.

Pomaci u postupanju policije, žurna reakcija centara za socijalnu skrb i sporost sudskih postupaka

U slučaju kad dođe do bilo kojeg oblika nasilja u obitelji ili samo sumnje na nasilje,

postupak započinje prijavom nasilja. Švagelj Jažić kaže da nasilje može prijaviti bilo koja osoba koja je ili doživjela nasilje ili ima bilo kakvih saznanja o nasilju, zatim svako saznanje i sumnju na nasilje u obitelji moraju prijaviti zdravstveni radnici, stručni djelatnici u sustavu socijalne skrbi, djelatnici odgojno-obrazovnih ustanova, stručni djelatnici vjerskih ustanova, humanitarnih i civilnih organizacija koji se bave djecom i obitelji.

Nasilje se može prijaviti policiji, državnom odvjetništvu i centrima za socijalnu skrb telefonom, osobno ili anonimno, a ako je prijavljeno policiji, policija odmah treba ispitati žrtvu, privesti počinitelja te izdati i određenu mjeru ako je potrebno. Kao što je već spomenuto, jedan od razloga zašto žrtve ne prijavljuju nasilje je nepovjerenje u institucije, no kad je riječ o postupanju policije, Švagelj Jažić smatra da su vidljivi određeni pomaci i to prvenstveno u odnosu na praksu dvostrukog uhićenja u slučajevima u kojima su se žene pokušale obraniti od nasilnika ili u obrani izgovorile pojedine uvredljive riječi, što je u praksi rezultiralo ne samo njihovim uhićenjem već i obostranim kažnjavanjem. Policija razgraničava počinitelja nasilja kao primarnog agresora, tvrdi Švagelj Jažić.

– Najvažniji je prvi kontakt sa žrtvom, stoga je velika odgovornost uspješnosti postupka, odnosno prijave nasilja na policiji s obzirom na to da je policija ta kojoj se žrtve prve obraćaju za pomoć. Pristup policijskih službenika, način na koji razgovaraju sa žrtvom, vrijeme koje posvete razgovoru, empatija, suosjećanje, razumijevanje koje pokažu ili ne pokažu tijekom ispitivanja itekako mogu utjecati na kvalitetu davanja iskaza žrtve, ali i kasnijeg sudjelovanja žrtve u cijelom postupku i povjerenja u sustav. Određenih pomaka ima, ali još uvijek žrtve ovise zapravo o pojedincu i koliko taj pojedinac ima određenog senzibiliteta za problematiku nasilja, posebno nasilja u obitelji – naglašava.

Nadalje, ističe da se slučajevi nasilja u obitelji trebaju provoditi kao hitni postupci.

– Sudski postupci su predugi, iz našeg iskustva žrtve često kažu da su znale da će biti tako, nikada ne bi prijavile. Počinitelju je dopušteno da se brani svim sredstvima, teret dokazivanja je na žrtvi što žrtvu tijekom postupka dodatno obeshrabri, tu je i problem dosjećanja ako je protekao određeni period od počinjenja kaznenog djela, a najveći problem je ispitivanje žrtve nekoliko puta, pogotovo ako se radi o kaznenom djelu seksualnog nasilja – zaključuje.

Dodaje da ako je nasilje počinjeno nad djetetom ili mu je dijete nazočilo, pozvat će se stručni policijski službenici specijalizirani za mladež i obavijestiti Centar za socijalnu skrb.

– Centar za socijalnu skrb odmah po saznanju ili zaprimanju dojave o obiteljskom nasilju žurno i bez odgode izvršava prijavu policiji bez obzira je li to već učinilo drugo tijelo te započinje s aktivnostima usmjerenima prema pomoći žrtvi u okviru nadležnosti centra za socijalnu skrb. Te aktivnosti uključuju uspostavljanje kontakta sa žrtvom te upoznavanje žrtve nasilja s njenim zakonskim pravima, kao i mjerama i radnjama koje će centar za socijalnu skrb poduzeti, a koje su osobito važne za zaštitu sigurnosti žrtve, posebno vezano za smještaj žrtve u sklonište ili dom za žrtve obiteljskog nasilja – objasnila je **Maja Ernečić**, voditeljica Odjela za djecu, mlade i obitelj Centra za socijalnu skrb Koprivnica.

Dodala je da u slučaju da je žrtva nasilja dijete, bez obzira na to je li bilo izravno izloženo nasilju ili mu je svjedočilo, Centar će žurno izreći odgovarajuće mjere obiteljsko pravne zaštite vodeći računa o svim okolnostima slučaja, sukladno Obiteljskom zakonu.

Sigurne kuće još uvijek nema, čeka se dozvola za rad privremenog objekta

Kad je riječ o smještaju za žrtve obiteljskog nasilja, Koprivničko-križevačka županija još uvijek nema takozvanu sigurnu kuću, no pomaka ipak ima – dozvolu čeka privremeni objekt, a prijavljen je i projekt izgradnje adekvatnog skloništa pod nazivom “Novi početak”.

Kako doznajemo od predsjednice Povjerenstva za ravnopravnost spolova Koprivničko-križevačke županije **Verice Rupčić**, Povjerenstvo je svojevremeno iniciralo i aktivno sudjelovalo u ostvarenju projekta skloništa za žrtve obiteljskog nasilja po jedinstvenom modelu specijaliziranog udomiteljstva.

– Naša sigurna kuća jedina u Hrvatskoj je tako funkcionirala kroz tri godine, sve dok zakonodavac nije mijenjao Zakon o udomiteljstvu i eliminirao upravo žrtve obiteljskog nasilja iz okvira specijaliziranog udomiteljstva, ne uvaživši naše inicijative ni amandman koji smo uputili u Hrvatski sabor. Budući da brojke i evidentirani slučajevi nasilja govore o potrebi postojanja skloništa za žrtve obiteljskog nasilja, nastavili smo aktivnosti s ciljem otvaranja skloništa na području naše županije i to inicijativama u resornom ministarstvu, ali i kroz moj angažman u saborskom Odboru za ravnopravnost spolova – objasnila je Rupčić.

SNIMIO MARKO POSAVEC.

Dodala je i da su u nekoliko navrata, kod izmjena Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, između ostalog, inicirali izmjenu zakonske odredbe da se iz zajedničkog životnog prostora izmjesti počinitelj, a ne žrtva.

– Kod posljednje izmjene je naša inicijativa i prihvaćena, ali u pravnoj formi “može se”, što nažalost najčešće rezultira da se nasilnik “ne mora” izmjestiti, već i dalje žena mora otići i potražiti pomoć u skloništu – napomenula je Rupčić koja smatra da bismo u 21.stoljeću kroz osnovne tekovine civilizacije trebali biti usmjereni na promicanje ravnopravnosti spolova i jačanje položaja žena u društvu bez elemenata bilo kakvog nasilja.

Nažalost, ističe da činjenice govore da je nasilje prisutno i da se često prešućuje jer se žene boje viktimizacije i neizvjesnosti hoće li im biti pružena pomoć. Stoga kao osnovni cilj Povjerenstva Rupčić ističe pozivanje na prijavljivanje nasilja svih koji su na bilo koji način izloženi ili svjedoče nasilju, ali i pozivanje svih institucija da poštuju zakone i da provode sve što je u njihovoj ingerenciji na pravi način kako bi pomogli žrtvama nasilja.

– Svakako je nužno osigurati sve elemente iz Istanbulske konvencije, s posebnim naglaskom na realizaciju skloništa za žrtve obiteljskog nasilja u našoj županiji jer usprkos svim aktivnostima i našim nastojanjima, to je nužnost u gruboj stvarnosti kad žene nemaju drugi

izlaz da bi sačuvale vlastiti život – zaključuje Rupčić.

Što se tiče objekata za žrtve nasilja, pročelnica Službe ureda župana **Melita Ivančić** istaknula je da je Koprivničko-križevačka županija poduzela sve potrebne aktivnosti u cilju kratkoročnog, odnosno privremenog, i dugoročnog rješenja.

SNIMIO MARKO POSAVEC.

– Kratkoročno rješenje podrazumijeva privremeno osnivanje skloništa za žrtve nasilja za koje je Županija u partnerstvu s Udrugom HERA osigurala objekt prikladan za najam, uvažavajući minimalne zahtjeve za organizaciju rada skloništa, kapaciteta 10 do 12 korisnika. Sredstva za najam, uređenje i opremanje prostora osigurava Županija. Financiranje rada privremenog skloništa provodit će se putem natječaja nadležnog ministarstva, a prema novom ustroju nadležnost će imati Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Korisnici skloništa smještati će se prema modelu ugovaranja smještaja s nadležnim centrima za socijalnu skrb – kazala je Ivančić.

Navela je da privremeni smještaj raspolaže s dnevnim boravkom, kuhinjom, dvije kupaonice, tri sanitarna čvora i pomoćne prostorije te ima pet spavaonica.

– S uređenjem i opremanjem kuće počelo se još krajem prošle godine. Za najam, uređenje i opremanje kuće prošle godine utrošeno je nešto više od 55 tisuća kuna, a ove 85 tisuća

kuna. Kuća je realno spremna za prihvata korisnika, no još nije ishođeno rješenje o ispunjavanju minimalnih uvjeta u pogledu prostora i opreme, a kojim bi onda bio utvrđen i točan kapacitet sigurne kuće, odnosno broj korisnika koju bi ona mogla primiti. Može se reći kako je situacija s pandemijom koronavirusa usporila početak rada, a trenutno se očekuje očevid Povjerenstva nadležnog ministarstva – objasnila je pročelnica.

S druge strane, Ivančić naglašava da je PORA Regionalna razvojna agencija u suradnji sa Županijom kao nositeljem projekta i Udrugom HERA te Centrom za socijalnu skrb Križevci kao projektnim partnerima, prijavila projekt “Novi početak” vrijedan gotovo devet milijuna kuna.

– Njime će se osigurati sustav podrške za žene žrtve nasilja i žrtve nasilja u obitelji, ojačati kapacitet stručnjaka koji rade s njima te podići svijesti javnosti o pravima žena žrtava nasilja i nasilja u obitelji. Projektom će se osigurati adekvatni prostorni kapaciteti za žene žrtve nasilja i žrtve nasilja u obitelji kao i programi usmjereni na poboljšanje njihovih kompetencija s ciljem lakšeg zapošljavanja te jačanje samopouzdanja i motivacije – rekla je Ivančić.

A, kako bi žene žrtve obiteljskog nasilja uistinu dobile podršku i pomoć u punom smislu te riječi potrebna je sinergija svih dionika društva – pojedinaca, civilnog društva, institucija i lokalne vlasti. Ako želimo biti društvo nulte tolerancije na nasilje i kako bismo ženama koje su doživjele ili doživljavaju nasilje, hrabrim ženama koje su ga preživjele uistinu bili podrška, potrebno je javno osuditi svaki oblik nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.

0 komentara

Sortiranje po: **Najstariji**

Dodajte komentar...